

Försäljning av fröer

På 1700-talet kom det ca 91 000 nya växter till Europa. I slutet av 1700-talet kom de första frökatalogerna ut. De dominerades av nyttoväxter och framför allt klöver.

15 februari 1755 annonserade Sven Bromans Fröbodas på Riddarhustorget och på Norrtullsgatan om bl.a. allehanda bra trädgårdsfrön.

Allt fler sorter började säljas. 1824-03-08 i Dagligt Allehanda annonserade Bergianske Fröhandeln vid Munkbrotorget om ”Trädgårds och blomsterfrön, klöver och timotejfrön och driven sparris större och mindre”.

Förr odlades endast stora, lysande och väl-luktande blommor, men vi hafva vid närmare bekantskap med naturen funnit, att skönheten ej alltid består i storleken; och både ur vår egen Flora och ifrån fjerran belägna länder gläder sig mången liten täck blomma åt en omsorgsfull skötsel bredvid törnrosen, tulpanen och levkojan m. m. Jag har vid köksvexterna omnämnt artantalets tillökande under de tio sista åren; betydligt större likväl är denna tillökning under samma tid bland blomstervexterna, så att frökatalogerne, som år 1856 innehöllo omkring 900, för år 1846 räkna cirka 1200 arter. Nästan till öfverdrift steg hågen för *Dahliaodling*, så att många äldre, sköna vexter glömdes. Men förvånande är det att se till hvilken oändlighet af varieteter de hafva blifvit frambragta, och hvilken fulländning i form och hvilken lyx i färg. Nu tycks man hafva kommit till kulminationspunkten, så att några skönare knappast kunna frambringas, och man börjar nu igen på, att vända mera uppmärksamhet på de äldre älsklingarne, såsom *neglikor*, *törnrosor*, *aurikler* m. m.

1846-06-03 Utdrag ur föredrag 28 maj 1846 vid Svenska Trädgårdsföreningens allmänna sammankomst (*Aftonbladet*)

Framför allt var det grönsakssortimentet som ökade. På landet var man inte så intresserade av de nyheterna och grönsaker ansågs som mat för de rika. Man odlade samma sorters rot- och grönsaker som man gjort i århundraden. Men man sökte också efter prydnadsväxter och en del av dem råkade vara nyttoväxter. Dessutom påverkade intresset positivt av missväxten 1898.

En del köpte frön via priskurant. Ångbåt från Stockholm tog två dagar så man behövde inte

vänta länge. Andra köpte från ombud för fröhandlare i Umeå. Men det fanns också lokala handlare av frön.

Goda Trädgårdsfrön, Sicoria frön och Tobaksfrön till salu hos G. Säfström på Norrböle.

1873-04-23 Säfströms handelsträdgård nära nuvarande E4-bron började redan i april 1868 annonsera om trädgårdsfrön. (källa Skellefteå Nya Tidning)

Norrbottens läns trädgårdsförening bildades 1875. I föreningens trädgård i Luleå gjorde man odlingsförsök och provade ut härdiga sorter för det norrländska klimatet. Man drev en fröfirma som sålde klimatanpassade sorter.

Norrbottens läns Trädgårdsförening
i
Luleå.

föreläses i vår följande.
Pärlplanter: Caragana arboreseus (Siberiskt ärtträd), 1 års planter, 1,000 ft. 12 Kr., 100 ft. 1 Kr. 50 öre.
Flera sorter Stt, två- och fleråriga Blomster- och Bladväxtplanter, från 1 fr. pr 100 stycken, till högre pris.
Köfsväxtplanter: från 50 öre pr 100 ft. till högre pris.
Under hösten föreläses antingen häftades (eller uti Föreningens Fröhandel i Skellefteå) wackra Hyacinth, Tulipan, Narciss, Tazett, Crocus, Liljer, Amaryllis-Coballaria (Rijsetowalje) m. fl. sorter Blomsterlokar, till billigaste priser.
Deputat föreläses under sommaren och hösten alla sorter Köfsväxter, Blommor och Blomsterbuketter samt flera sorter Auklövter m. m.
Som Trädgårdsföreningen häftades häftat antaga trädplanter vid Luleå för uppdragande genom frö af en mängd olika vax- och prydnadsväxter, häftvuxlar, Inulttraxer, allertid, häftväxter m. m. hoppas Föreningen att i en framtid kunna, från Norrbottens läns trädplanter tillhandahålla värtväxterna i Norden samt folkfolken, olika slag af växtarter, utmärkta såväl genom härdighet och prydnad som riklig afkastning.

Norrbottens läns Trädgårdsförening
genom
Aug. Eugberg. (Luleå.)

1878-05-15 Norrbottens läns trädgårdsförening annonserar i Skellefteå Nya Tidning

Gräsfrön såldes på 1880-talet också i den vanliga handeln då bl.a. Sidenmark tog hem ”nya, friska gräsfrösorter” via ångbåt.

Många av blommorna såldes i en mängd olika sorter, till exempel fanns det i 1881–82 års priskurant 11 sorters lejongap, 34 sorters astrar, 13 sorters atlasblommor, 6 sorters riddarsporrar, 8 sorters nejlikor, 13 sorters lupiner, trettio sorters lövkojor, nio sorters vallmo, 9 sorters petunior, 15 sorters flox, 9 sorters tagetes, 7 sorters penséer, 7 sorters aklejoj och 6 sorters förgätmigejer.

Frö!

Så väl **Köksväxt-** som **Blomsterfrö** af de för orten mest lämpliga sorter. **Gräsfrö** till Gräsmattor, **Foderrofvor**, **Foderbetor** samt **Fodermörötter**, **Frön** till Fågelföda, **Blomkrukor** större och mindre uti **Vesterbottens Fröhandel**. Rektor Ocklinds gård, Sjögatan. **E. Söderling.**

Nu är rätta tiden att företaga sädd i kruka inomhus af diverse frösädder för erhållande af tidiga blommor, såsom Reseda, Nejlikor, Löfkojor m. fl. sorter. Rosor som förvarats i källare upptagas nu (och omplanteras) så vida de ej förra eftersommaren voro friplanterade på kalljord. Omplantering af krukväxter företages.

1893-03-13 Skellefteås första rena fröbutik "Vesterbottens Fröhandel" öppnas av E. Söderling på Sjögatan (Strandgatan) (källa Skellefteå Nya Tidning)

De svenska plantskolornas växtsortiment har aldrig varit så stort som kring sekelskiftet 1900. Perenner fanns i ett sådant utbud att det till stor del ersatte de tidigare populära annuellerna.

Stig Sandström, stigsand49@gmail.com, www.lokalhistoriaskelleftea.se